

Tussen abstractie en realisme, de ontsnapping van het landschap bij Jonas Callaert

De tentoonstelling *It all started with Dirty Dancing* van Jonas Callaert bij Galerie De Wael 15 biedt een intrigerende blik op de relatie tussen schilderkunst en landschap. Callaert, afgestudeerd aan Sint-Lucas in Gent, onderzoekt in zijn werk niet zozeer het landschap als herkenbare plaats, maar als concept en ervaring. Zijn schilderijen zijn geen directe weergaven van de natuur; ze bevragen eerder de rol van de schilderkunst in het representeren van landschappen.

Zijn werk begint vaak met foto's van landschappen, maar het draait om veel meer dan enkel het afbeelden van een bepaalde plek. De kunstenaar zoekt in eerste instantie naar specifieke kleuren, zoals het blauw van de lucht of het groen van gras, die als uitgangspunt dienen voor zijn schilderijen. Hij verwerkt deze landschappen vervolgens in collages, waarbij de oorspronkelijke locatie verdwijnt en plaatsmaakt voor een meer universeel landschap. De kunstenaar speelt met abstractie en figuratie, waarbij de grenzen tussen beide vervagen.

In deze tentoonstelling speelt Callaert nadrukkelijk met de materiële eigenschappen van de schilderkunst. Zijn schilderijen zijn niet enkel plat vlak, maar worden opgevat als objecten in de ruimte. Dit komt onder meer tot uiting in zijn nadruk op o.a. de randen van het canvas en de dikte van het spieraam, elementen die normaal gesproken ondergeschikt zijn aan het beeld zelf. In sommige werken lijkt het doek zelfs los te komen van de lijst, alsof het probeert te ontsnappen naar de omringende ruimte. Dit benadrukt de fysieke aanwezigheid van het schilderij en maakt de toeschouwer bewust van het werk als object, niet enkel als afbeelding.

Venster op de wereld

Een centraal thema in Callaerts werk is het idee van het schilderij als een venster op de wereld, een concept dat hij ontleent aan de renaissancekunstenaar Leon Battista Alberti. Hij gaat echter verder in zijn artistieke ontdekkingsstocht. Hij speelt immers niet alleen met deze traditie door het schilderij niet alleen als venster te beschouwen, maar ook als een fysiek object dat in de ruimte bestaat. Hierdoor nodigen zijn werken uit tot reflectie over de rol van schilderkunst bij de voorstelling van de werkelijkheid, en dagen de toeschouwer uit om na te denken over wat een schilderij eigenlijk is.

Een blik onder de motorkap

Callaerts schilderproces is nauw verweven met de materiële eigenschappen van verf en doek. Hij benadrukt dat zijn werk geen illusie (trompe-l'oeil) creëert, maar juist de zichtbaarheid van het schilderproces centraal stelt. Verf blijft verf en de sporen van het maakproces blijven ook duidelijk zichtbaar. Dit geeft zijn schilderijen een ambachtelijke, bijna tastbare kwaliteit. De toeschouwer wordt uitgenodigd om niet alleen naar het eindresultaat te kijken, maar ook naar de stappen die hebben geleid tot het voltooide werk.

In zijn werken speelt Callaert ook met ruimtelijkheid. Hij doet dit bijvoorbeeld door touw en garen in zijn werk te integreren, wat een link legt naar de horizon en tegelijkertijd het schilderij losmaakt van zijn tweedimensionale context. Het resultaat is een spanning tussen het schilderij als afbeelding en als object, een kernvraag in Callaerts oeuvre.

Wat verder opvalt in deze tentoonstelling is Callaerts gebruik van titels. Zijn werken verwijzen vaak naar persoonlijke of culturele referenties. Zo verwijst het werk *Little Bastard* naar de auto van James Dean, wat een speelse verbinding legt tussen popcultuur en zijn abstracte beeldtaal. Deze verwijzingen voegen een extra betekenislaag toe aan de werken, en nodigen de toeschouwer uit om verder te kijken dan het schilderij zelf.

Een andere kijk op het landschap

Het landschap is in deze tentoonstelling zowel aanwezig als afwezig. Hoewel hij werkt binnen de traditie van het landschapsschilderij, zijn de werken eerder abstracte onderzoeken naar kleur, vorm en textuur. De horizon, vaak een vast element in landschappen, is in veel van zijn werken afwezig of vervangen door abstracte lijnen en vlakken. Hierdoor dwingt Callaert de toeschouwer om anders te kijken naar wat normaal gesproken een herkenbaar onderwerp zou zijn.

Zo toont hij dat het landschapsschilderij meer kan zijn dan enkel een representatie van de natuur. Zijn werken openen een nieuw perspectief op dit genre, waarbij het schilderij wordt bevrijd van zijn traditionele functie als venster op de wereld en een autonoom object wordt dat in dialoog staat met de ruimte eromheen.

*De expo **It all started with Dirty Dancing** in Galerie De Wael 15 toont Callaerts vermogen om de grenzen van de schilderkunst te verkennen en uit te dagen. Door te spelen met de materiële aspecten van het medium, biedt hij een nieuwe kijk op het landschap en de schilderkunst als geheel.*